

CZĘŚĆ II

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ZAWADY

III. KIERUNKI.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Zawady opracowano w oparciu o uwarunkowania określone w I części studium, uwzględniając ustalenia strategii rozwoju województwa podlaskiego oraz ustalenia wynikające ze strategii rozwoju obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski, powiatu białostockiego i gminy Zawady.

1. Cele i kierunki rozwoju przestrzennego gminy wynikające ze strategii rozwoju obszaru funkcjonalnego ZPP, województwa, powiatu, gminy.

1.1. Strategia rozwoju obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski.

Do podstawowych celów rozwoju, wynikających ze strategii rozwoju obszaru funkcjonalnego ZPP zalicza się:

- 1) Stworzenie warunków do zachowania i wzmocnienia ekosystemów oraz ochrony wód i zasobów naturalnych.
- 2) Stworzenie możliwości awansu cywilizacyjnego społeczności lokalnych.
- 3) Aktywizację gospodarczą zharmonizowaną z wymaganiami środowiska przyrodniczego.

Realizacji tych celów służyć mają następujące kierunki działań:

- przeciwstawianie się eutrofizacji jezior i zbiorników oraz zanieczyszczeniu wód powierzchniowych przez kompleksową racjonalizację gospodarki wodnej oraz prawidłowe prowadzenie gospodarki komunalnej i leśnej,
- systematyczne zwiększanie i wzmocnianie obszarów prawnie chronionych o zróżnicowanym statucie i rygorach ochronnych,

- stałe podnoszenie poziomu wykształcenia i kwalifikacji ludności, jako podstawowego sposobu opanowania bezrobocia i patologii społecznej, wzmocnienia aktywności i przedsiębiorczości oraz samoorganizacji struktur społecznych,
- oparcie rozwoju gospodarczego o wysokie technologie produkcji, rozwój drobnych i średnich przedsiębiorstw oraz turystyki i rolnictwa ekologicznego.

1.2. Strategia rozwoju województwa podlaskiego do roku 2010.

1.2.1. Cele strategiczne rozwoju województwa.

W strategii rozwoju województwa podlaskiego przyjęto następujące cele strategiczne:

- A. województwo podlaskie obszarem rozwoju nowoczesnej infrastruktury technicznej, otwartym i dostępnym dla otoczenia,
- B. województwo podlaskie obszarem rozwoju gospodarczego, unowocześniania rolnictwa w dostosowaniu do specyfiki przestrzeni produkcyjnej, tworzącym sprzyjające warunki dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości,
- C. województwo podlaskie obszarem rozwoju regionalnej infrastruktury społecznej stosownie do potrzeb i aspiracji mieszkańców z poszanowaniem odrębności narodowych, kulturowych i religijnych oraz wzmocnianie funkcji ośrodków miejskich o znaczeniu krajowym i regionalnym,
- D. województwo podlaskie obszarem racjonalnego wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego oraz wspierania rozwoju turystyki, kultury fizycznej i sportu,
- E. województwo podlaskie obszarem wykorzystującym położenie przygraniczne, wielokulturową tradycję oraz unikatowe walory przyrodnicze do rozwoju współpracy międzynarodowej w tym przy – i transgranicznej.

1.2.2 Priorytety rozwoju województwa.

Do priorytetów rozwoju województwa podlaskiego zalicza się:

- podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej województwa,
- wzmocnienie bazy ekonomicznej województwa,
- rozwój instytucji i urzędów infrastruktury społecznej o zasięgu i znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym w dziedzinie zdrowia, opieki społecznej i kultury oraz podwyższenia w ten sposób rangi i pozycji ośrodków regionalnych województwa i jego integracji wewnętrznej,
- zrównoważone gospodarowanie przestrzenią z zachowaniem ważnych w skali krajowej i europejskiej walorów przyrodniczych i kulturowych, a także z ich racjonalnym wykorzystaniem dla przyspieszonego rozwoju,
- rozwój międzynarodowych kontaktów regionalnych i wymiany, w tym współpracy przygranicznej i transgranicznej województwa z regionami Białorusi i Litwy oraz międzynarodowa promocja regionu,
- rozwój ogólnodostępnego systemu edukacji w tym ustawicznego kształcenia kadr, dostosowanego do potrzeb regionu.

1.3. Strategia zrównoważonego rozwoju powiatu białostockiego do roku 2010.

1.3.1. Cele strategiczne rozwoju powiatu.

W strategii rozwoju powiatu białostockiego określono następujące cele strategiczne:

- A. zrównoważony rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich,
- B. rozwój przedsiębiorczości,
- C. ochrona środowiska i jego zagospodarowanie,

- D. rozwój i modernizacja drogowej sieci transportowej,
- E. rozwój infrastruktury społecznej,
- F. poprawa bezpieczeństwa mieszkańców.

1.3.2. *Przedsięwzięcia strategiczne wynikające ze strategii powiatu dotyczące m.in. gminy Zawady.*

Do przedsięwzięć strategicznych rozwoju powiatu dotyczących gminy Zawady należy zaliczyć:

- wspieranie działań w zakresie rozwoju gospodarstw ekologicznych oraz wspomaganie działań marketingowych w zakresie promocji i zbytu produktów rolno – ekologicznych,
- wspieranie rozwoju grup producenckich i związków skupiających grupy producenckie,
- wspieranie rozwoju gospodarstw agroturystycznych,
- opracowanie programu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych wraz z zagospodarowaniem wyselekcjonowanych surowców wtórnych oraz oddzielenia gromadzonych odpadów niebezpiecznych,
- modernizacja kotłowni węglowych w szkołach,
- modernizacja drogi powiatowej nr 23510 Rudniki – Łaś Toczyłowo – Targonie Wity – Zawady,
- modernizacja drogi powiatowej nr 23517 Zawady – Cibory – Witki – Cibory Gałeckie – droga nr 18,
- sukcesywna wymiana wyeksploatowanego wyposażenia OSP,
- prowadzenie sukcesywnego szkolenia członków OSP.

1.4. Strategia zrównoważonego rozwoju gminy Zawady do roku 2010.

1.4.1. *Wizja i misja rozwoju gminy.*

Zgodnie z przyjętą w 2000 roku przez władze gminy w strategii wizją rozwoju zakłada się, że gmina będzie obszarem harmonijnego rozwoju rolnictwa, turystyki, drobnej wytwórczości, rosnącej jakości i poziomu życia oraz aktywności społeczności lokalnej w jego kreowaniu, a mianowicie:

- nastąpi podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców (poprawa warunków życia, podniesienie dochodów, poprawa stanu środowiska, poziomu wykształcenia, rozwój urządzeń i systemów infrastruktury technicznej),
- struktura gospodarki będzie wielofunkcyjna, wiodącym sektorem pozostanie rolnictwo, obok którego będzie rozwijać się turystyka, drobna wytwórczość i usługi,
- nastąpi rozwój drobnych zakładów rolno – spożywczych, przetwarzających lokalne płody rolne, co zapewni miejsca pracy,
- nastąpi rozwój agroturystyki, baza turystyczna zaspokajając będzie podstawowe potrzeby turystów, stworzony zostanie system informacji i promocji turystycznej gminy i jej otoczenia, całoroczna baza noclegowa pomieści turystów przejeżdżających i stacjonujących,
- gmina będzie ośrodkiem kształcenia na poziomie średnim, większość mieszkańców będzie miała wykształcenie średnie, podniesie się świadomość ekologiczna, system oświaty będzie dostosowany do wymogów gospodarki rynkowej,
- nastąpi wzrost wydajności pracy w rolnictwie i zapewnienie opłacalności gospodarowania poprzez zmniejszenie zatrudnienia i zwiększenie powierzchni gospodarstw; rozwiną się gospodarstwa specjalistyczne nastawione np. na chów bydła mlecznego; rolnictwo będzie mało intensywne ale nowoczesne tech-

darowania,

- restrukturyzacja rolnictwa spowoduje rozwój wiejskiego osadnictwa nierolniczego, co należy uwzględnić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- osoby dotychczas pracujące w rolnictwie będą miały możliwość zatrudnienia w działalności pozarolniczej, w sferze produkcyjnej, usługowej, turystycznej, handlowej,
- gmina będzie zróżnicowana w zakresie gospodarowania gruntami; w obszarach posiadających pełne możliwości rozwoju produkcji rolniczej będą przeważać gospodarstwa wielkoobszarowe (50 i więcej ha), gdzie prowadzona będzie uprawa roślin przemysłowych; w obszarach, gdzie brak jest możliwości rozwoju, rozwijać się będzie drobnotowarowa produkcja zdrowej żywności i agroturystyka; wytwarzana żywność odpowiadać będzie wysokim standardom jakości; w gospodarstwach, które nie ulegną likwidacji i nie powiększą areалу będzie rozwijana produkcja szklarniowa, ogrodnicza, drobiarska; będą wdrożone plany działania dla każdego z gospodarstw, sprecyzowane specjalizacje i kierunki inwestowania gospodarstw perspektywicznych, co umożliwi planowanie zagospodarowania przestrzennego gminy; zostaną określone podstawowe funkcje wsi – wysokotowarowa, agroturystyczna, rolnictwa tradycyjnego, ekologicznego; opracowane zostaną ogólne programy rozwoju usług turystycznych,
- nowoczesna infrastruktura techniczna obejmująca wodociągi, kanalizację, oczyszczalnie ścieków, system gospodarki odpadami, gazyfikację zapewni poprawę warunków życia mieszkańców, stanu środowiska (zanieczyszczenie wód) oraz atrakcyjność lokalizacyjną dla inwestorów.

Jako nadrzędny cel strategiczny (misja) przyjęto osiągnięcie trwałego rozwoju gospodarczego i społecznego, bezpiecznego ekologicznie i akceptowanego społecznie, mającego na celu podniesie-

nie standardu życia poprzez wzrost dochodów i poprawę warunków życia, przy pełnym wykorzystaniu zasobów przyrodniczych, kapitałowych i ludzkich oraz położenia w otoczeniu Biebrzańskiego i Narwiańskiego Parku Narodowego.

1.4.2. Strategiczne cele i kierunki rozwoju gminy.

- A. Wzrost gospodarczy.
- B. Wygoda, bezpieczeństwo i rozwój społeczny.
- C. Bezpieczeństwo ekologiczne i ochrona środowiska przyrodniczego.

1.5. Cele zagospodarowania przestrzennego.

1.5.1. Cele urbanistyczne.

- A. Uporządkowanie funkcjonalno – przestrzenne i estetyczne zabudowy, poprawa wizerunku wsi.
- B. Utrzymanie ładu przestrzennego.
- C. Rewitalizacja zabudowy centrum miejscowości Zawady.

1.5.2. Cele ekologiczne.

- A. Ochrona funkcjonowania i zachowanie ciągłości przestrzennej systemu przyrodniczego.
- B. Wzbogacanie i racjonalne wykorzystanie walorów systemu przyrodniczego dla rolnictwa i rekreacji.
- C. Utrzymanie i racjonalne wykorzystanie dla potrzeb turystyczno – krajoznawczych, rekreacyjnych i usługowych dla obiektów środowiska kulturowego.
- D. Zapewnienie normatywnych warunków sanitarnych zamieszkiwania ludności w zakresie: jakości powietrza atmosferycznego,

poziomu hałasu i wibracji oraz elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego.

1.5.3. Cele społeczne w zagospodarowaniu przestrzennym.

- A. Tworzenie warunków do wzrostu ilości miejsc pracy, szczególnie w urządzeniach obsługi wsi i rolnictwa.
- B. Likwidacja barier architektonicznych w zakresie dostępności do obiektów użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych.
- C. Dążenie do podnoszenia standardu warunków zamieszkiwania.
- D. Sprzyjanie podnoszeniu poziomu wykształcenia mieszkańców, rozwoju kultury, sportu, ochrony zdrowia i opieki społecznej.

1.5.4. Cele rozwoju gospodarczego.

- A. Efektywne wykorzystanie niezagospodarowanego majątku, surowców lokalnych, zasobów pracy.
- B. Rozwój funkcji produkcyjnych na wyznaczonych dla tego celu terenach.
- C. Poprawa struktury obszarowej gospodarstw.
- D. Rozwój urządzeń obsługi rolnictwa i wsi.
- E. Właściwe wykorzystanie możliwości produkcyjnych rolnictwa.
- F. Tworzenie warunków do rozwoju przetwórstwa rolno – spożywczego na terenie gminy.
- G. Rozwój agroturystyki na terenach o odpowiednich walorach przyrodniczych.

1.5.5. Cele rozwoju komunikacji i infrastruktury.

- A. Zapewnienie odpowiedniego standardu funkcjonowania dróg krajowych, powiatowych i gminnych.
- B. Stworzenie systemu oczyszczania ścieków.
- C. Rozbudowa sieci wodociągowej.

- D. Pełne zaspokojenie potrzeb w zakresie zapotrzebowania na dostawę energii elektrycznej, telefonizację.
- E. Niedopuszczenie do powstawania dzikich wysypisk odpadów.

2. Obszary wskazane do objęcia ochroną prawną na podstawie przepisów szczególnych.

2.1. Obszar chronionego krajobrazu.

Wyznaczenie obszaru chronionego krajobrazu jest formą ochrony przyrody przewidzianą w art. 13 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 października 1991r. (Dz. U. Nr 114, poz. 492 z późn. zm.) o ochronie przyrody. Wprowadzenie takiej formy ochrony przyrody następuje w drodze rozporządzenia wojewody lub w sytuacji nie wprowadzenia jej przez wojewodę na podstawie uchwały rady gminy.

Proponuje się ustanowienie obszaru chronionego krajobrazu w sposób pokazany na rysunku kierunków. Obszar ten pokrywa się ze strefą chronionego krajobrazu określoną w obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Zawady oraz jest zgodny ze wskazaniami wynikającymi ze strategii województwa.

Przesłanką do utworzenia obszaru chronionego krajobrazu są istniejące na tym obszarze gminy wyróżniające się krajobrazowo tereny o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem.

Zasady gospodarowania na obszarze chronionego krajobrazu.

Głównym priorytetem jest ochrona wartości użytkowych środowiska przyrodniczego w stosunku do innych dziedzin działalności gospodarczej.

Zgodnie z art. 26a ust. 1 cyt. ustawy na obszarze chronionego krajobrazu mogą zostać wprowadzone zakazy dotyczące m.in.:

- lokalizowania nowych obiektów i instalowania nowych urządzeń, inwestycji szkodliwych dla środowiska oraz inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska lub mogących trwale naruszyć walory krajobrazowe, lokalizacji budownictwa lotniskowego poza miejscami wyznaczonymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, z wyjątkiem inwestycji realizujących cele publiczne,
- utrzymywania otwartych rowów i zbiorników ściekowych,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody i zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz gospodarki rybackiej,
- likwidowania małych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno – błotnych,
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych,
- lokalizacji ośrodków chowu, hodowli – metodą bezściółkową,
- organizowania rajdów motorowych i samochodowych oraz pokazów lotów akrobacyjnych,
- umieszczania tablic reklamowych poza obszarami zabudowanymi,
- likwidowania zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych,
- umyślnego zabijania dziko żyjących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych, tarlisk i złożonej ikry, ptasich gniazd oraz wybierania jaj; nie dotyczy gospodarki łowieckiej lub rybackiej oraz racjonalnej gospodarki rolnej i leśnej,
- wypalania roślinności i pozostałości roślinności, wydobywania skał, minerałów, torfu oraz niszczenia gleby,
- wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości, poza miejscami do tego wyznaczonymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
- zanieczyszczania wód, gleby oraz powietrza, ponad wielkości określone na podstawie odrębnych przepisów,

- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem obiektów związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym i przeciwpowodziowym,
- używania łodzi motorowych na otwartych zbiornikach wodnych.

2.2. Rezerwat przyrody.

Utworzenie rezerwatu przyrody jest formą ochrony przyrody przewidzianą w art. 13 ust.1 pkt.2 cyt. ustawy. Wprowadzenie takiej formy ochrony przyrody następuje w drodze rozporządzenia wojewody lub w sytuacji, jeżeli obowiązek utworzenia rezerwatu wynika z zobowiązań międzynarodowych, a wojewoda takiego rezerwatu nie uzna, ministra ochrony środowiska.

W obszarze istniejącego zbiornika wody zastoiskowej jez. Maliszewskiego proponuje się, zgodnie z polityką określoną w strategii województwa, ze względu na szczególnie obszar ekologiczny i unikalne skupisko ptactwa wodnego i błotnego, utworzenie rezerwatu przyrody.

Skutkiem prawnym utworzenia rezerwatu może być szereg, wyszczególnionych w art.23a cyt. ustawy zakazów dotyczących m.in.:

- polowania, wędkowania,
  - pozyskiwania i niszczenia drzew i roślin, grzybów,
  - gospodarki odpadami,
  - zmiany stosunków wodnych,
  - palenia ognisk poza miejscami wyznaczonymi,
  - prowadzenia działalności rolniczej,
  - zakłócania ciszy,
  - biwakowania poza miejscami wyznaczonymi,
- i innych w zależności od uwarunkowań.

2.3. Użytki ekologiczne.

Użytkami ekologicznymi, na podstawie art.30 ust.1 cyt. ustawy są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne „oczka wodne”, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nie użytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, w tym miejsca ich sezonowego przebywania lub rozrodu.

Na terenie gminy tego rodzaju użytkami są przede wszystkim: jez. Maliszewskie, teren bagna Wizna, starorzecza Narwi, bezodpływowe śródleśne „oczka wodne” w rejonie wsi Łaś Toczyłowo.

W związku z tym, że wymienione użytki ekologiczne znajdują się w obrębie predysponowanym do utworzenia obszaru chronionego krajobrazu, można uznać, że zostaną objęte wyższą formą ochrony przyrody w rozumieniu obowiązujących przepisów.

2.4. Lasy ochronne.

Na podstawie §1 pkt.2 ppkt.c, d rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992r. (Dz. U. Nr 67, poz. 337) za lasy wodochronne (chroniące zasoby wód), na terenie gminy mogą zostać uznane zwarte obszary leśne w rejonie siedlisk wilgotnych i bagiennych w okolicach wsi Maliszewo Perkusy i Kurpiki, Wieczorki i Rudniki (wskazane na rysunku kierunków), jak również lasy w granicach strefy ochronnej ujęcia wody we wsi Cibory Gałęckie.

Za uzasadnione, w oparciu o par.1 pkt. 7 cyt. rozporządzenia, można przyjąć uznanie za las ochronny, chroniący środowisko przyrodnicze, kompleksy leśne wokół terenów przewidywanych potencjalnie na lokalizację składowiska odpadów komunalnych.

Uznanie za las ochronny następuje w trybie art. 16 ust.1 ustawy o lasach (Dz. U. z 2000 r. Nr 56, poz. 679), przez ministra, w stosunku do lasów stanowiących własność Skarbu Państwa oraz w trybie art. 16 ust. 1a tej ustawy, przez wojewodę, w odniesieniu do pozostałych lasów.

2.5. Obiekty dóbr kultury wskazane do objęcia ochroną prawną.

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 15 lutego 1962r. (Dz. U. z 1999r. Nr 98, poz. 1150z późn.zm.) o ochronie dóbr kultury, ochronie prawnej, przewidzianej w przepisach ustawy, podlegają następujące dobra kultury:

- wpisane do rejestru zabytków (wymienione w części I. UWARUNKOWANIA pkt.3.1.1.),
- inne, jeżeli ich charakter zabytkowy jest oczywisty, o ile nie podlegają ochronie na podstawie odrębnych przepisów.

Na terenie gminy obiektami zasługującymi na objęcie, a nie objętymi dotychczas ochroną prawną są:

- szczątki bunkra, miejsce śmierci dowódcy obrony odcinka Wi- zna kpt. Raginisa w 1939r. w Górze Strękowej (FOT.18),
- kościół rzymsko – katolicki w Chlebiotkach Nowych (FOT.15),
- kościół rzymsko – katolicki w Zawadach (FOT.14).

Szczególne znaczenie ma obiekt w Górze Strękowej, w stosunku do którego podjęto ostatnio działania mające na celu uporządkowanie terenu oraz regulacje własności gruntów. W dalszej perspektywie należy prowadzić działania w celu stworzenia obiektu turystycznego jako miejsca o odpowiedniej randze historycznej.

3. Lokalne wartości środowiska przyrodniczego i jego zagrożenia.

Wartości środowiska przyrodniczego:

- dolina rzeki Narwi w północnej części gminy (FOT.10, 19, 20)
- dolina rzeki Śliny (FOT.21)
- jez. Maliszewskie (FOT.11)
- torfowiska obszaru Bagno Wizna,
- kompleksy lasów w zachodniej części gminy,
- śródleśne oczka wodne,
- czyste powietrze.

Zagrożenia środowiska:

- a) zagrożenia wód powierzchniowych i podziemnych:
  - brak zorganizowanego systemu oczyszczania ścieków komunalnych,
  - zanieczyszczenia obszarowe pochodzące z rolnictwa,
- b) zagrożenia powierzchni ziemi:
  - niekontrolowane wydobywanie kopalin,
  - niewłaściwie prowadzona działalność inwestycyjna,
  - składowanie odpadów w miejscach do tego nie przeznaczonych „dzikie wysypiska śmieci”,
- c) zagrożenia gleby:
  - niewłaściwie prowadzona gospodarka rolna,
  - kwaśne opady,
  - zasolenie gleb w rejonach tras komunikacyjnych,
- d) zagrożenia powietrza, hałasem, wibracjami i promieniowaniem elektromagnetycznym niejonizującym:
  - niska emisja z rozproszonych źródeł ciepła,
  - zanieczyszczenie spalinami, zwiększony poziom hałasu i wibracji przy trasach komunikacyjnych,
  - promieniowanie niejonizujące w rejonie linii energetycznej 110 kV oraz urządzeń radiotelefonii.

Obecny stan zagrożeń środowiska przyrodniczego scharakteryzowano szczegółowo w pkt.4.6. uwarunkowań.

Potencjalne zagrożenia dla lokalnego środowiska przyrodniczego może stanowić realizacja planowanych inwestycji związanych z rozbudową i zwiększeniem ruchu na drogach krajowych, budową gminnego wysypiska odpadów komunalnych i linii energetycznej 400kV.

3.1. Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego.

Ochrona zasobów środowiska realizowana jest na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz.627) oraz przepisów szczególnych:

- ustawa o ochronie przyrody,
- Prawo wodne,
- Prawo geologiczne i górnicze,
- ustawa o lasach
- Prawo łowieckie,
- ustawa o rybactwie śródlądowym,
- ustawa o rybołówstwie morskim,
- ustawa o ochronie zwierząt,
- ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Celem ochrony zasobów środowiska jest:

1. Ochrona powietrza polegająca na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości przez:
  - a. utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach,
  - b. zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one utrzymane.
2. Ochrona wód polegająca na zapewnieniu ich jak najlepszej jakości, w tym utrzymaniu ilości wody na poziomie zapewniającym ochronę równowagi biologicznej przez:

- b. doprowadzenie jakości wód co najmniej do wymaganego przepisami prawa poziomu, gdy nie jest on osiągnięty.
3. Ochrona powierzchni ziemi polegająca na zapewnieniu jak najlepszej jej jakości poprzez:
    - a. racjonalne gospodarowanie,
    - b. zachowanie wartości przyrodniczych,
    - c. zachowanie możliwości produkcyjnego wykorzystania,
    - d. ograniczenie zmian naturalnego ukształtowania,
    - e. utrzymanie jakości gleby i ziemi powyżej lub co najmniej na poziomie wymaganych standardów,
    - f. doprowadzenie jakości gleby i ziemi co najmniej do wymaganych standardów, gdy nie są one dotrzymane,
    - g. zachowanie wartości kulturowych, z uwzględnieniem archeologicznych dóbr kultury.
  4. Ochrona przed hałasem polegająca na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska poprzez:
    - a. utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie,
    - b. zmniejszanie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on utrzymany.
  5. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polegająca na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska przez:
    - a. utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach,
    - b. zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych gdy nie są one dotrzymane.
  6. Ochrona kopalin polegająca na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami oraz kompleksowym wykorzystaniu kopalin w tym kopalin towarzyszących.
  7. Ochrona zwierząt oraz roślin polegająca na:
    - a. zachowaniu cennych ekosystemów, różnorodności biologicznej i utrzymaniu równowagi przyrodniczej,

- w środowisku,
- c. zapobieganiu lub ograniczaniu negatywnych oddziaływań na środowisko, które mogłyby niekorzystnie wpływać na zasoby oraz stan zwierząt i roślin,
  - d. zapobieganiu zagrożeniom naturalnych kompleksów i tworów przyrody.
8. Przeciwdziałanie zanieczyszczeniom polegające na zapobieganiu lub ograniczaniu wprowadzania do środowiska substancji lub energii.

3.1.1. Ochrona powierzchni ziemi.

Szczegółowe zasady ochrony powierzchni ziemi są uregulowane rozporządzeniem Rady Ministrów (Dz. U. z 1987r. Nr 4, poz. 23) w sprawie szczegółowych zasad ochrony powierzchni ziemi.

Na obszarze gminy ochrona powierzchni ziemi powinna polegać na:

- przywróceniu do właściwego stanu powierzchni ziemi w miejscach nielegalnych punktów eksploatacji kopalin pospolitych,
- prowadzeniu eksploatacji kopalin zgodnie z wymogami prawnymi w miejscach wyznaczonych o udokumentowanych złożach (ustawa Prawo geologiczne i górnicze Dz. U. z 1994r. Nr 27, poz. 96 z późn. zm.),
- kontrolowaniu wznoszenia obiektów budowlanych i urządzeń w sposób uniemożliwiający szkodliwy wpływ na powierzchnię ziemi poprzez właściwe przeznaczenie terenów pod zabudowę w planie zagospodarowania przestrzennego gminy,
- właściwym określeniu w planie zagospodarowania przestrzennego wykorzystania nieużytków i zagospodarowanie ich zgodnie z ustaleniami planu.

3.1.2. *Ochrona gleb.*

Ochrona gleb polega na nienaruszaniu ich wartości przyrodniczych i produkcyjnych przy ich gospodarczym wykorzystywaniu, natomiast w terenach zdegradowanych przywracaniu im tych wartości

Zasady ochrony gleb są określone przepisami ustawy z dnia 3 lutego 1995r. (Dz. U. Nr 16, poz. 78 z późn. zm.) o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

W obszarze gminy Zawady ochrona gleb powinna polegać na:

- a) nieprzeznaczaniu gleb klas III i IV na cele nierolnicze,
- b) przywracaniu i poprawianiu wartości użytkowych gleb na terenach przesuszonych, zwłaszcza w obrębie trwałych użytków zielonych (Bagno Wizna), w dolinach cieków wodnych oraz poprzez wapnowanie gleb na terenie całej gminy,
- c) rekultywacji i zagospodarowaniu terenów zdegradowanych oraz zapobieganiu dalszej degradacji,
- d) zachowaniu w dotychczasowym użytkowaniu rolniczym lub leśnym złóż torfu,
- e) uporządkowaniu gospodarki odpadami, w tym zakresie należy:
  - opracować i wdrożyć system segregacji odpadów komunalnych, recyklingu i zmniejszenia ich ilości,
  - przeprowadzić dokładną inwentaryzację „dzikich wysypisk” i ich likwidację,
  - utrzymywać wiejskie punkty odbioru odpadów komunalnych,
  - zakończyć rekultywację terenu wysypiska odpadów w Strękowej Górze,
  - rozważyć zasadność budowy gminnego składowiska odpadów na terenie gminy lub jako alternatywę zorganizowaną zbiórkę odpadów w ramach związku gmin czy powiatu,

3.1.3. Gospodarka wodna i ochrona wód.

Zasady gospodarowania zasobami wodnymi i ochrony wód określają przepisy ustawy z dnia 24 października 1974r. (Dz. U. Nr 38, poz. 230 z późn. zm.) Prawo wodne.

Do zakresu zadań związanych z gospodarowaniem zasobami wodnymi na terenie gminy należy:

- usprawnienie eksploatacji systemów melioracyjnych (modernizacja obiektu Bagno Wizna, Ślina, Rudniki, Olszyna Grab.),
- budowa zbiorników wodnych w Krzewie Nowym i Ciborach Galeckich na istniejącym cieku bez nazwy,
- tworzenie użytków ekologicznych – objęcie ochroną prawną oczek wodnych i mokradeł, zwiększenie retencyjności gleb poprzez odpowiednią gospodarkę rolną, ustanawianie lasów wodochronnych, zwiększanie lesistości,
- prowadzenie racjonalnej gospodarki zasobami wodnymi opartej na zasadach zlewniowego gospodarowania wodą.

Do zakresu zadań związanych z ochroną wód powierzchniowych i podziemnych należy:

- poprawa stanu czystości wód płynących i wód gruntowych poprzez porządkowanie gospodarki wodno – ściekowej (budowa systemu kanalizacji sanitarnej, likwidacja szamb, budowa biologicznych zagrodowych oczyszczalni ścieków dla indywidualnych gospodarstw lub grupy gospodarstw, ograniczenie stosowania wysokotoksycznych środków ochrony roślin i nawozów w strefach brzegowych cieków wodnych,
- tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, wykorzystanie naturalnych i sztucznych zbiorników wodnych jako biofiltrów,
- ochrona ujęć wód podziemnych na cele publiczne poprzez ustanawianie stref ochrony bezpośredniej i pośredniej,

- poprzedzanie inwestycji melioracyjnych ekspertyzami ekologicznymi,
- realizacji wodociągów wiejskich musi towarzyszyć równoległe rozwiązywanie zagadnień kanalizacji wsi, oczyszczania ścieków oraz zachowania warunków ochrony wód podziemnych, powierzchniowych i gleb,
- nawozy naturalne w postaci płynnej, gnojowicę i gnojówkę przechowywać w szczelnych zbiornikach o pojemności wystarczającej na zgromadzenie co najmniej 4 miesięcznej produkcji tego nawozu, zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 26 lipca 2000r. (Dz. U. Nr 89, poz. 991) o nawozach i nawożeniu.

3.1.4. Ochrona powietrza.

Ochrona powietrza powinna polegać przede wszystkim na:

- ograniczeniu emisji niskich poprzez zmianę indywidualnych systemów grzewczych i stopniową zmianę czynnika grzewczego z węgla i drewna na gaz (ze zbiorników), energię elektryczną, olej opałowy lekki, energię słoneczną.

3.1.5. Ochrona ludzi i środowiska przed hałasem, wibracjami i promieniowaniem elektromagnetycznym niejonizującym.

Ochrona ludzi i środowiska przed działaniem hałasu, wibracji i promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego na terenie gminy Zawady powinna polegać przede wszystkim na:

- ograniczaniu hałasu komunikacyjnego (szczególnie w rejonie drogi krajowej nr 18 i nr 64) i punktowych źródeł hałasu poprzez tworzenie zielonych pasów ochronnych oraz zmianę urządzeń i technologii,
- przestrzeganiu zasady wyznaczania terenów na lokalizację obiektów stałego pobytu ludzi w oddaleniu od obiektów i urządzeń emitujących hałas i wibracje,

- unikaniu kolizji planowanej trasy linii energetycznej 400 kV z terenami zabudowanymi,
- niewyznaczaniu terenów pod zabudowę w obszarze potencjalnego oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego w rejonie istniejącej linii 110 kV oraz urządzeń radiotelekomunikacyjnych.

3.1.6. Ochrona szaty roślinnej i zalesienie.

Ochrona szaty roślinnej i zalesianie powinno obejmować:

- ochronę istniejących lasów przed zmianą przeznaczenia na cele nieleśne (ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych) , zagrożeniami pożarowymi i chorobotwórczymi,
- podjęcie działań w celu zwiększania stopnia lesistości (pkt.4.2. kierunków),
- racjonalną gospodarkę zasobami leśnymi i ograniczanie wielkości pozyskiwania drewna do ustaleń zawartych w planach urządzania lasu,
- zachowanie istniejącego zadrzewienia i zakrzewienia oraz wprowadzanie i wzbogacanie otwartego krajobrazu zadrzewieniami śródpolnymi, na poboczach dróg, brzegach cieków wodnych, składowiskach odpadów, wokół budynków,
- zwiększanie udziału lasów ochronnych (wodochronnych, glebochronnych).

3.1.7. Ochrona przyrody.

Ochrona przyrody na terenie gminy Zawady powinna polegać na:

- poddaniu pod ochronę tworców przyrody żywej i nieożywionej, pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk (pkt 2 kierunków),

- pułkowy w parku wiejskim i lipy na terenie parafialnym),
- kształtowaniu ekologicznej funkcji gminy poprzez tworzenie ciągłego przestrzennie systemu powiązań przyrodniczych (do-linki, małe ciekły, mokradła, torfowiska, cenne zespoły roślin, ostoje zwierząt itp.), w którym zagospodarowanie przestrzenne podporządkowane będzie podstawowej funkcji ekologicznej.

4. Obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, obszary leśne, w tym wyłączone z zabudowy.

4.1. Rolnictwo.

Z analizy uwarunkowań dotyczących bonitacji i typologii gleb wynika, że 47% gruntów ornych oraz 42% powierzchni użytków zielonych stanowią gleby klas III i IV. Są to obszary rozdrobnione, w większości występujące we wschodniej części gminy.

Zgodnie z art. 2 ust.1 ustawy z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. Nr 16, poz. 78 z późn.zm.) gruntami rolnymi są m.in. grunty:

- pod stawami rybnymi i innymi zbiornikami wodnymi, służącymi dla potrzeb rolnictwa,
- pod wchodzącymi w skład gospodarstw rolnych budynkami mieszkalnymi oraz innymi budynkami i urządzeniami służącymi wyłącznie produkcji rolniczej oraz przetwórstwu rolno – spożywcemu,
- parków wiejskich oraz pod zadrzewieniami i zakrzewieniami śródpolnymi, w tym również pod pasami przewietrznymi i urządzeniami przeciwerozyjnymi,
- pod urządzeniami: melioracji wodnych, przeciwpowodziowych i przeciwpożarowych, zaopatrzenia rolnictwa w wodę, kanalizacji oraz utylizacji ścieków i odpadów dla potrzeb rolnictwa.

Przy braku zakazu w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lokalizacji obiektów budowlanych, na podstawie cyt. przepisu możliwa jest zabudowa gruntów rolnych wszelkimi obiektami związanymi przeznaczeniem z szeroko pojętym rolnictwem bez względu na ich bonitację i położenie (brak podstaw prawnych do odmowy wydania warunków zabudowy i zagospodarowania terenu oraz brak konieczności wyłączenia z produkcji rolniczej do uzyskania pozwolenia na budowę). W związku z tym należy poddać ochronie grunty najwyższych klas wprowadzając do planu zagospodarowania przestrzennego jednoznaczny zakaz ich zabudowy, szczególnie na terenach poza kompleksami osadniczymi.

Zakaz zabudowy kolidującej z krajobrazem (np. wysokie maszty, kominy, obiekty przemysłowe) należy wprowadzić w strefie chronionego krajobrazu.

Z uwagi na istniejące uwarunkowania wynikające z jakości gleb, zainwestowania, wartości przyrodniczych na terenie gminy można wyróżnić dwa obszary produkcji rolnej:

- a) obszar intensywnej produkcji rolnej w południowo - wschodniej części gminy w rejonie występowania dużych kompleksów gleb o dobrej wartości produkcyjnej i niskim stopniu zalesienia, w którym należy dążyć do:
  - intensyfikacji produkcji rolnej,
  - zwiększania arealów gospodarstw i stwarzania warunków do inwestowania w rozwój i unowocześnianie gospodarstw,
  - tworzenia obszarów do realizacji inwestycji związanych z obsługą rolnictwa,
- b) obszar rolnictwa ekologicznego i integrowanego w zachodniej i północnej części gminy na terenie predysponowanym do utworzenia obszaru chronionego krajobrazu i innych form ochrony przyrody.

Zgodnie z ustawą z dnia 16 marca 2001r. (Dz. U. Nr 38, poz. 452) o rolnictwie ekologicznym produkcja rolna w ekologicznym go-

spodarstwie rolnym jest prowadzona zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, aktywizuje przyrodnicze mechanizmy produkcji rolnej poprzez stosowanie naturalnych środków produkcji oraz zapewnia trwałą żyzność gleby, zdrowotność roślin i zwierząt. W szczególności produkcja ta polega na stosowaniu:

- płodozmianu i innych naturalnych metod utrzymywania lub podwyższania biologicznej aktywności i żyzności gleby,
- nawozów organicznych, środków ochrony roślin i środków żywienia zwierząt uzyskiwanych inaczej niż w drodze przemysłowej syntezy chemicznej,
- materiału siewnego oraz rozmnożeniowego otrzymywanego z roślin, które przynajmniej przez jedno pokolenie, a w przypadku roślin wieloletnich co najmniej przez dwa sezony wegetacyjne, były uprawiane z zachowaniem w/w warunków,
- doboru gatunków i odmian roślin oraz gatunków i ras zwierząt, uwzględniając ich naturalną odporność na choroby, w szczególności wykorzystującego populacje i rasy miejscowe.

Producentowi wytwarzającemu w ekologicznym gospodarstwie rolnym produkty rolnictwa ekologicznego lub realizującemu program przestawienia gospodarstwa rolnego na produkcję metodami ekologicznymi przysługuje dotacja przedmiotowa na podstawie ustawy o finansach publicznych.

Ze względu na naturalne uwarunkowania oraz obecne możliwości prawne na tym obszarze należy dążyć do:

- przestawiania gospodarstw na produkcję metodami ekologicznymi i integrowanymi,
- racjonalnego wykorzystywania nawozów i środków ochrony roślin przy produkcji w systemie integrowanym nie powodującego pogorszenia stanu środowiska,
- tworzenia gospodarstw agroturystycznych.

4.2. Obszary przeznaczone do zalesienia.

Dotychczasowa tendencja wykorzystywania istniejących zasobów leśnych, zwłaszcza prywatnych, do pozyskiwania drewna na potrzeby gospodarstw rolnych zasadniczo nie powinna ulec zmianie.

Należy przewidywać zwiększanie się terenów leśnych na gruntach rolnych niskich klas bonitacyjnych oraz na skutek zalesień gruntów marginalnych.

Na mocy art. 3 ust.1 ustawy z 8 czerwca 2001r. o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia (Dz.U. Nr 73, poz. 764) grunt rolny będący częścią gospodarstwa rolnego lub stanowiący jego całość może być przeznaczony do zalesienia, jeżeli spełnia co najmniej jeden z niżej wymienionych warunków:

- 1) jest gruntem klasy VI lub V,
- 2) jest gruntem położonym na stoku o średnim nachyleniu powyżej 15%,
- 3) jest gruntem okresowo zalewanym,
- 4) jest gruntem zdegradowanym w rozumieniu cyt. ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych tj. takim, którego rolnicza lub leśna wartość użytkowa zmalała, w szczególności w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych albo wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej.

Ze względu na wprowadzony ekwiwalent finansowy za wyłączenie gruntu z upraw rolnych i prowadzenie uprawy leśnej można się spodziewać, że właściciele gruntów o klasach V i VI wystąpią o przeznaczenie tych gruntów do zalesienia.

Przy zalesianiu tych gruntów należy kierować się zasadą tworzenia zwartych kompleksów leśnych, szczególnie na obszarach o potencjalnych możliwościach rozwoju turystyki.

Z zalesienia należy wyłączyć ekosystemy cenne przyrodniczo: torfowiska, murawy kserotermiczne, półnaturalne łąki, które należy chronić poprzez tworzenie użytków ekologicznych.

Potencjalne obszary do zalesienia określono na rysunku kierunków. Przewiduje się do zalesienia, w sposób zorganizowany, ok.450 ha, co podniesie wskaźnik lesistości gminy z 30,3% do 34,3%.

5. Obszary zabudowane wymagające przekształceń i rehabilitacji.

5.1. Miejscowość Zawady.

Zabudowa wymagająca szczególnej uwagi to przede wszystkim miejscowość gminna Zawady. Szereg obiektów budowlanych oraz układ przestrzenny (urbanistyczny i ruralistyczny) miejscowości podlega ochronie konserwatorskiej. Szczegóły ochrony układu urbanistycznego miejscowości Zawady w pkt.3.1.2. części I. UWARUNKOWANIA.

Zdecydowanej rehabilitacji wymaga obszar centrum Zawad z charakterystycznym placem centralnym. Należy dokonać odtworzenia rynku i przywrócić mu właściwą, historyczną rolę centralnej części miejscowości z funkcją centro i kulturotwórczą. W tym celu należy opracować architektoniczną koncepcję zagospodarowania rynku w oparciu o ustalenia konserwatorskie, z uwzględnieniem następujących zaleceń:

- zastosować utwardzoną posadzkę placu z elementami zieleni,
- usunąć zbędne krzaki i trawniki oraz bezwartościowe drzewa, pozostawić pomniki przyrody,
- rozebrać istniejące baraki handlowe,
- rozważyć nową lokalizację obiektów handlowo - usługowych w obrębie rynku na nieruchomościach gminnych,
- umożliwić lokalizację obiektów usługowych dla właścicieli nieruchomości w pierzei wschodniej i południowo wschodniej placu,

- opracować projekt organizacji ruchu kołowego, uwzględniający pierwszeństwo osób pieszych (strefa ruchu uspokojonego).

Modernizacji wymagają zabudowania mieszkalne szczególnie we wschodniej pierzei centralnego placu oraz w ulicach przyległych. Również uporządkowania wymagają ogrodzenia posesji wzdłuż ulic.

5.2. Wsie i sołectwa.

Tereny zabudowy pozostałych jednostek osadniczych ukształtowane są przeważnie w formie skupionej zabudowy zagrodowej ulicówek i wielodrożnic oraz w formie siedlisk – kolonii rozrzuconych w terenie.

Zasady gospodarowania terenami zabudowanymi w obszarze jednostek osadniczych:

- utrzymanie obiektów mieszkalnych i inwentarskich we właściwym stanie technicznym,
- adaptacje nieużytkowanych obiektów zwłaszcza na cele rekreacyjne i działalność inwestycyjną,
- uzupełnianie wolnych przestrzeni w zabudowie zagrodowej wsi obiektami o funkcji mieszkaniowej, rekreacyjnej i usługowej (w tym nieuciążliwe rzemiosło) pod warunkiem zapewnienia ładu przestrzennego i harmonii z otoczeniem (ograniczenie wysokości do 2 kondygnacji),
- dążenie do niepowiększania i nierozpraszania obszarów zabudowanych poprzez wprowadzanie zakazów zabudowy poza obszarami zabudowanymi,
- modernizacja i odbudowa siedlisk, które są bardzo dobrze wpisane w krajobraz, szczególnie w obszarach predystynowanych do rozwoju turystyki i rekreacji (Łaś Toczyłowo, Strękowa Góra, FOT.22, 23) i nadają się do pełnienia nowej funkcji letniskowej,

- powstawanie nowych siedlisk i zabudowy na terenach wsi należy wiązać z wymogiem co najmniej 50% zadrzewienia powierzchni działki.

6. Obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę.

Z analizy tendencji demograficznych (pkt.7.1. uwarunkowań) wynika, że stan ludności w okresie 1980 – 2000 sukcesywnie zmniejsza się. Zmniejszanie się liczby ludności jest spowodowane przede wszystkim odpływem ludności. Dla obszaru wiejskiego powiatu białostockiego saldo migracji jest dodatnie, z czego można wnioskować, że również na obszarze gminy liczba ludności w okresie najbliższych 10 lat powinna się ustabilizować na poziomie ok. 2900.

Ze względu na istniejące uwarunkowania oraz potrzeby rozwoju gminy należy określić w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego tereny, które mogą zostać przeznaczone pod zabudowę, w szczególności nie służącą wyłącznie produkcji rolniczej i przetwórstwu rolno – spożywczemu.

6.1. Obszary pod działalność inwestycyjną niemieszkańciami.

Tereny, na których może być prowadzona działalność inwestycyjna tj. działalność gospodarcza w zakresie usług, handlu, nieuciążliwego rzemiosła, drobnej wytwórczości, związanych z obsługą rolnictwa, komunikacji i turystyki proponuje się wyznaczyć na następujących obszarach:

- miejscowość Zawady (obszar położony w części północnej wsi i w sąsiedztwie drogi krajowej nr 64). Ze względu na istniejące linie energetyczne wysokiego napięcia należy wyznaczyć linie zabudowy w stosunku do tych urządzeń na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- obszar położony w sąsiedztwie projektowanej drogi ekspresowej (w szczególności działalność związana z obsługą ruchu

- pojazdów – stacje paliw, parkingi, „MOP”- miejsce obsługi podróżnych) w rejonie wsi Krzewo Stare, Cibory Kołaczkki,
- lokalizacje przy drodze krajowej nr 64 i drogach powiatowych nr 23515 i 23155 obiektów związanych z obsługą podróżnych i turystyką.

Tereny, na których może być prowadzona działalność produkcyjna mogąca powodować uciążliwości dla otoczenia (wysokotowarowe fermy hodowlane, zakłady przetwórstwa rolno – spożywczego i przemysłowe) należy w planie zagospodarowania wyznaczać na niskich klasach gruntu, z dobrym dojazdem, poza zabudową mieszkaniową poza obszarem chronionego krajobrazu - południowo wschodnia część gminy

6.2. Obszary pod zabudowę urządzeniami infrastruktury społecznej (szkolnictwo, sport, ochrona zdrowia, opieka społeczna).

Obecne potrzeby w zakresie terenów przeznaczonych na urządzenia infrastruktury społecznej, w tym m.in. szkolnictwa i ochrony zdrowia są zaspokojone. W związku z tym nie zachodzi potrzeba przeznaczania nowych obszarów poza wyznaczonymi w obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego.

Istniejący, niewykorzystany obecnie budynek szkoły w Strękowej Górze (FOT.24), może zostać przeznaczony na potrzeby szkolnictwa, co pozwoliłoby rozładować przeciążenie budynku mieszczącego szkołę podstawową i gimnazjum w Zawadach.

6.3. Obszary pod zabudowę mieszkaniową i zagrodową.

Budownictwo mieszkaniowe i zagrodowe należy lokalizować w obrębie obszarów zabudowy wsi lub bezpośrednio do nich przyległych lub w granicach siedlisk zabudowy kolonijnej. Poza tymi obszarami należy wprowadzić w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego zakaz zabudowy tego rodzaju, w szczególności na

gruntach lepszych niż V, VI klasa bonitacyjna. Nie należy dopuszczać do realizowania zabudowy rozproszonej.

Zabudowa powinna być realizowana wg następujących zasad:

- utrzymanie formy architektonicznej zabudowy odpowiedniej do skali i charakteru miejscowości,
- nawiązywanie do tradycji regionalnych (kształty dachów, rodzaj materiałów),
- ograniczenie wysokości budynków mieszkalnych.

Szczegółowe zasady kształtowania zabudowy należy określić w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

W obszarze wsi Zawady należy utrzymać teren pod budownictwo mieszkaniowe wyznaczony w obowiązującym miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego. Powierzchnia wyznaczonego terenu pod funkcje mieszkaniowe około 20ha co powinno zapewnić realizację potrzeb w zakresie budownictwa mieszkaniowego.

6.4. Obszary pod zabudowę rekreacyjną.

Obszarami predestynowanymi do funkcji rekreacyjnej są szczególnie tereny położone w dolinie Narwi. Pod zabudowę rekreacyjną mogą być przeznaczone tereny w sąsiedztwie wsi Targonie Wielkie (rejon ujścia Śliny do Narwi). Teren ten (o powierzchni kilkudziesięciu hektarów) powinien być objęty planem miejscowym, w którym należy określić szczegółowo sposób parcelacji gruntów, rodzaj zabudowy, rozwiązania w zakresie gospodarki ściekowej i odpadów. Można również dopuścić tego rodzaju zabudowę w obszarach zabudowy i bezpośrednio przyległych wsi Łaś Toczyłowo, Rudniki, Strękowa Góra, Góra Strękowa.

7. Kierunki rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej.

7.1. Komunikacja.

7.1.1. Sieć drogowa.

7.1.1.1. Drogi krajowe.

- 1) Droga krajowa nr 8 - zaliczona jest do układu dróg ekspresowych. Po trasie drogi wyznaczono przebieg drogi międzynarodowej E-67 i drogi ekspresowej VIA BALTICA łączącej Finlandię i kraje nadbałtyckie z Europą Zachodnią.

Zgodnie z opracowaną, na zlecenie inwestora Generalną Dyрекcją Dróg Publicznych w Warszawie Oddział Północno – Wschodni w Białymstoku, uproszczoną koncepcją programowo – przestrzenną przystosowania drogi krajowej Warszawa – Białystok do parametrów drogi ekspresowej na odcinku km 108+420 – 186+880, drogę nr 8 należy przewidywać jako dwujezdniową drogę ekspresową. Szerokość rezerwy pasa terenu w liniach rozgraniczających powinna wynosić 90 m, w tym 50 m w granicach pasa drogowego drogi głównej kl. S. Pozostałą część terenu przeznacza się na równoległe pasy drogowe dróg klasy D po obu stronach drogi głównej wraz z rezerwą terenu na uzbrojenie i pas ochronny zieleni.

Zakłada się budowę wiaduktu łączącego drogi powiatowe nr 23517 Zawady – Cibory – droga nr 8 i nr 23549 droga nr 8 – Krzewo Nowe oraz lokalizację MOP (miejsce obsługi podróżnych) w pobliżu projektowanego wiaduktu.

Proponuje się przyjęcie dla całego odcinka drogi następujących linii zabudowy:

- dla zabudowy mieszkaniowej – 90m od zewnętrznej krawędzi jezdni drogi głównej dla budynków jednokondygnacyjnych i 110m dla budynków wielokondygnacyjnych,
- dla zabudowy niemieszkaniowej – min. 40m od krawędzi jezdni.

Zgodnie z art. 43 ust. 1 ustawy o drogach publicznych (Dz. U. z 2000r. Nr 71, poz. 838) obiekty budowlane przy drodze ekspresowej poza terenem zabudowanym powinny być usytuowane w odległości od krawędzi jezdni nie mniejszej niż 40m. Ze względu na uciążliwości spowodowane natężeniem ruchu, należy przyjąć za właściwą odległość nowej zabudowy mieszkaniowej większą niż dopuszczona przepisami szczególnymi po szczegółowej analizie występujących i mogących wystąpić uciążliwości oraz uwarunkowań lokalnych.

- 2) droga krajowa nr 64 - zaliczona do dróg klasy G – główne, powinna spełniać wymagania techniczne i użytkowe dla tej klasy drogi określone w rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. z 1999r. Nr 43, poz. 430) tj.:
- szerokość pasa drogi w liniach rozgraniczających – min. 25m, (należy pozostawić szerokość określoną w obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego tj. 28m),
  - należy ograniczyć liczbę i częstość zjazdów przez zapewnienie dojazdu z innych dróg niższych klas, szczególnie dla terenów przeznaczonych pod zabudowę,

nokondygnacyjnych - 50m i 70m, od krawędzi jezdni, dla budynków wielokondygnacyjnych (propozycja zarządcy drogi), dla obiektów niemieszkalnych – 10m na terenie zabudowanym i 25m poza terenem zabudowy (linie zabudowy należy przeanalizować szczegółowo na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uwzględniając występujące i mogące wystąpić uciążliwości oraz warunki lokalne).

Należy przewidzieć, w celu poprawienia bezpieczeństwa, przebudowę skrzyżowania drogi krajowej nr 64 z drogami powiatowymi nr 23155 i 23515 w pobliżu Strękowej Góry.

7.1.1.2. Drogi powiatowe.

50,7% dróg powiatowych posiada nawierzchnię bitumiczną, jednak aż 18,732 km (35%) dróg posiada nawierzchnię gruntową.

W strategii zrównoważonego rozwoju powiatu białostockiego do roku 2010 przewidziano modernizację drogi powiatowej nr 23510 Rudniki – Łaś Toczyłowo – Targonie Wity – Zawady oraz drogi powiatowej nr 23517 Zawady – Cibory – Witki – Cibory Gałeckie – droga nr 8.

7.1.1.3. Drogi gminne.

W ogólnej sieci dróg na terenie gminy drogi gminne znajdujące w najgorszym stanie technicznym, często jako nieurządzone drogi gruntowe. Wymagają zdecydowanych nakładów inwestycyjnych w celu doprowadzenia ich do parametrów technicznych, określonych w przepisach cyt. rozporządzenia, a nawet do przejezdności.

Bieżące remonty i modernizację dróg należy wykonywać z uwzględnieniem priorytetów dla:

- odcinków obsługujących największą liczbę mieszkańców i obszary o najwyższej w skali gminy aktywności gospodarczej,
- odcinków o największych zagrożeniach funkcjonowania ruchu.

7.1.2. Komunikacja autobusowa.

Przewiduje się oparcie publicznej komunikacji zbiorowej na transporcie autobusowym. Należy stworzyć warunki do obsługi komunikacyjnej z zachowaniem standardu maksymalnej odległości od miejsca zamieszkania do przystanku autobusowego 2 km.

Podstawowym warunkiem, aby przedsiębiorstwa autobusowe, czy indywidualni przewoźnicy byli zainteresowani obsługą komunikacyjną miejscowości na terenie gminy jest doprowadzenie stanu dróg do odpowiednich standardów technicznych.

7.1.3. Tereny do wytyczenia ścieżek rowerowych.

Ścieżki rowerowe powinny pełnić przede wszystkim rolę komunikacyjnych szlaków turystycznych w obszarach potencjalnie atrakcyjnych dla turystów. W związku z tym, należy przy modernizacji istniejącej sieci drogowej (dróg powiatowych i gminnych) przewidzieć możliwość wykonania ścieżek rowerowych lub ciągów pieszo – rowerowych o parametrach zgodnych z przepisami rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie.

Ciągi rowerowe należy przewidzieć na szlakach, w rejonie doliny Śliny i Narwi: Zawady – Targonie Wity – Targonie Wielkie – Łaś Toczyłowo – Rudniki Duże – Strękowa Góra – Ieśniczówka – Góra Strękowa oraz rzeka Narew – Strękowa Góra – jez. Maliszewskie – Chlebotki – Konopki Klimki – Zawady.

Ścieżki rowerowe powinny też pełnić rolę komunikacyjną dla mieszkańców gminy. Wyznaczenie odpowiednich ciągów rowerowych przyczyni się do wygody i bezpieczeństwa ruchu.

7.2. Zaopatrzenie w wodę.

Za jedną z pilniejszych potrzeb inwestycyjnych na terenie gminy należy uznać rozbudowę sieci wodociągowej i docelowe zwodociągowanie wszystkich gospodarstw.

Zgodnie z opracowaną w 2001 roku „Koncepcją gospodarki ściekowej, odpadami stałymi, zaopatrzenia w wodę i dróg gminnych” dla gminy Zawady, istniejące ujęcie wody w Zawadach należy zmodernizować, rozbudować sieć z przeznaczeniem do zasilenia następujących miejscowości: pozostałej części wsi Zawady, Konopki Pokrzywnica, Konopki Klimki, Trgonie Krytuły, Targonie Wity, Targonie Wielkie, Łaś Toczyłowo, Rudniki Małe, Rudniki Duże.

Z istniejącego ujęcia wodociągowego w Ciborach Gałęckich o dużej wydajności, po rozbudowie sieci, przewiduje się możliwość zasilenia w wodę pozostałych miejscowości.

7.3. Odprowadzenie i oczyszczanie ścieków.

Niemniej pilną potrzebą, a ze względu na zagrożenie dla środowiska niezbędną, jest realizacja systemu kanalizacji wsi i oczyszczania ścieków komunalnych.

System ten powinien opierać się na grupowej oczyszczalni ścieków z punktem zlewnym i indywidualnych przyzagrodowych biologicznych oczyszczalniach ścieków.

W miejscowości Zawady przewiduje się budowę grupowej oczyszczalni ścieków z punktem zlewnym dla jednostki osadniczej Zawady z planowaną ilością podłączonych gospodarstw 103. W pozostałych miejscowościach oczyszczanie ścieków należy oprzeć na przydomowych oczyszczalniach ścieków. Planowana ilość gospodarstw obsługiwanych przez takie oczyszczalnie wynosi 742.

Należy dążyć do eliminowania odprowadzania ścieków do zbiorników bezodpływowych ze względu na zagrożenie dla wód gruntowych. Zbiorniki na ścieki należy traktować jako rozwiązanie przejściowe.

7.4. Gospodarka odpadami stałymi.

W kwestii gospodarki odpadami należy dokonać przesądzeń dotyczących budowy składowiska odpadów stałych. Ze względu na skalę ilości mieszkańców i koszt budowy gminnego składowiska zasadne jest rozważenie sposobu usuwania odpadów w sposób dotychczasowy tj. zorganizowany odbiór śmieci przez wyspecjalizowane przedsiębiorstwo na podstawie umów zawartych z zarządem gminy lub bezpośrednio z właścicielami nieruchomości.

System ten powinien być oparty na zastosowaniu pojemników 7m^3 , rozstawionych w miejscowościach lub mniejszych pojemnikach w gospodarstwach.

Docelowo należy dążyć do selektywnej zbiórki odpadów i budowy składowiska. W przypadku budowy składowiska odpadów z przeznaczeniem jedynie dla samej gminy Zawady przewiduje się teren o powierzchni min. 1 ha w rejonie kolonii Grabnik w pobliżu drogi krajowej nr 64. Przewidywany czas eksploatacji takiego wysypiska wynosi 28 lat.

Przystąpienie do budowy składowiska na terenie gminy powinno być oparte na konsultacji z zarządem powiatu białostockiego oraz zarządami gmin sąsiednich w kwestii obsługi przez to składowisko terenów ościennych. W wymiarze ekonomicznym prawdopodobnie tylko składowisko o charakterze ponadlokalnym byłoby uzasadnione.

W przypadku budowy składowiska odpadów na terenie gminy Zawady o charakterze ponadgminnym, zasadne jest usytuowanie go w miejscu określonym w obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego w rejonie wsi Chlebiotki.

Mankamentem lokalizacji składowisk jest usytuowanie ich w strefie proponowanego obszaru chronionego krajobrazu. Wskazanie innej lokalizacji, poza tymi obszarami, ze względu na inne uwarunkowania jest mało realne.

Na podstawie art. 135 ust.1 ustawy z 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627) dla tego rodzaju inwestycji tworzy się obszar ograniczonego użytkowania. Granice tego obszaru i ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenu tworzy wojewoda w drodze rozporządzenia.

7.5. Elektroenergetyka.

Zadania wynikające z potrzeb rozwoju gminy:

- budowa stacji transformatorowych 15/0,4 kV,
- budowa linii 15 kV zasilających stacje transformatorowe i linii niskiego napięcia.

Zadania ponadlokalne.

- budowa linii 400 kV Narew – Etk – Alytus, łączącej systemy energetyczne Polski i Litwy w celu poprawy zasilania elektroenergetycznego północno – wschodnich regionów Polski; parametry techniczne:
  - rozstaw słupów co 350 – 450 m,
  - zajęcie terenu ok. 60 m² pod słup,
  - przewody robocze typu AFL-8 52,5 mm², przewody odgromowe typu AFL – 1,7 70mm² i AFL -1,7 95mm², konstrukcje wsporcze Y25,
  - długość proponowanej trasy na obszarze gminy 13,98 km,
  - przewidywana rezerwa terenu o szer. 90m (po 45 m od osi linii), rzeczywista rezerwa terenu zostanie ustalona po określeniu obszaru ograniczonego użytkowania,
  - zakaz skrzyżowania linii z zabudową.

Trasa przebiegu linii WN nie powinna ograniczać rozwoju przestrzennego gminy. Pas ochronny, wolny od zabudowy powinien zapobiec negatywnym wpływom oddziaływania pól elektromagnetycznych.

7.6. Gazownictwo.

Z ustaleń strategii rozwoju województwa podlaskiego oraz planów rozwoju przedsiębiorstwa gazowniczego wynika, że na obszarze gminy nie przewiduje się budowy sieci przesyłowych gazu ziemnego, w związku z czym w najbliższym okresie zaopatrzenie gminy w gaz sieciowy nie nastąpi.

7.7. Telekomunikacja.

Pomimo niskiego wskaźnika gęstości (177,7 na 1000 mieszkańców) liczba abonentów na terenie gminy wynosi 564, co na ogólną liczbę 572 gospodarstw rolnych i 708 mieszkań nie jest niskim wskaźnikiem.

Podstawowym kierunkiem rozwoju telekomunikacji jest dostosowanie systemu do potrzeb wynikających z rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy i obecnych potrzeb mieszkańców.

7.8. Obrona cywilna i ochrona przeciwpożarowa.

7.8.1. Zalecenia z zakresu obrony cywilnej.

Zalecenia do planu zagospodarowania przestrzennego w zakresie obrony cywilnej:

- w budynkach przemysłowych, usługowych, użyteczności publicznej, mieszkalno –usługowych, mieszkalnych – na etapie sporządzania planów zagospodarowania przewidzieć ukrycia,
- w rejonach budownictwa jednorodzinnego przewidzieć ukrycia typu II, wykonywane w budynkach przez mieszkańców we wła-

snym zakresie w okresie podwyższonej gotowości obronnej państwa,

- zarezerwować tereny pod budowę awaryjnych studni wody pitnej (7,5 l na osobę na dobę); odległość studni od budynków mieszkalnych max. 800m,
- istniejące studnie zabezpieczyć przed likwidacją i przystosować do sprawnego uruchomienia w sytuacjach kryzysowych,
- oświetlenie zewnętrzne przystosować do wygaszania i zaciemniania,
- w układzie projektowanych ulic i modernizowanych dróg zachować szerokość uniemożliwiającą ewentualne zagruzowanie, umożliwić połączenie z traktami przelotowymi w celu ewakuacji ludności, wyznaczyć trasy przejazdu dla pojazdów z ładunkami toksycznymi,
- nie dopuszczać do likwidacji istniejących obiektów OC.

7.8.2. Ochrona przeciwpożarowa.

Zalecenia w zakresie ochrony przeciwpożarowej:

- utrzymać istniejące obiekty Ochotniczej Straży Pożarnej,
- przy realizacji sieci wodociągowej przewidzieć na terenach zabudowanych odpowiednią ilość hydrantów w odległości nie mniejszej niż co 100m,
- przy projektowaniu i modernizacji obiektów przemysłowych przewidzieć drogi pożarowe,
- w budynkach mieszkalnych i inwentarskich projektowanych i modernizowanych stosować pokrycia niepalne, eliminować pokrycia łatwopalne w budynkach istniejących,
- budynki zaopatrzyć w instalację odgromową.

8. Obszary, dla których sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe.

Ustawa z 7 lipca 1994r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139 z późn. zm.) generalnie uznaje, że tworzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego należy do wyłącznej kompetencji gminy. Jednakże, wobec braku obowiązku sporządzania przez gminy planów miejscowych, pojawiła się konieczność zagwarantowania realizacji w planowaniu przestrzennym pewnych celów publicznych, należących do zadań własnych gminy lub wykraczających poza te zadania, a wynikających z przepisów szczególnych lub programów rządowych. Dlatego w ustawie wyliczono enumeratywnie przypadki, w których gmina jest zobowiązana do sporządzania miejscowego planu.

Zgodnie z art. 13 ust.1 cyt. ustawy miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego sporządza się obowiązkowo:

- jeżeli przepisy szczególne tak stanowią, (po upływie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie przepisu szczególnego),
- dla obszaru, na którym przewiduje się zadania dla realizacji programów wojewódzkich służących realizacji ponadlokalnych i regionalnych celów publicznych oraz programów zawierających zadania rządowe służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych, (po upływie 3 miesięcy od dnia ustalenia warunków wprowadzenia zadania rządowego lub wojewódzkiego do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego),
- dla obszaru, na którym przewiduje się zadania dla realizacji lokalnych celów publicznych, z wyjątkiem zadań związanych z budową urządzeń infrastruktury technicznej w granicach pasa drogowego; zadaniem dla realizacji celów publicznych jest każda działalność państwa lub właściwej jednostki samorządu, o ile wymaga ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu i jest finansowana w całości lub części z budżetu państwa

lub samorządu; za zadanie dla realizacji celów publicznych może być także uznane, na wniosek właściwego ministra lub wojewody, zadanie służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych, realizowane w całości ze środków własnych inwestora,

- dla obszarów, które mogą być przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową wynikającą z potrzeby zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej,
- dla obszarów, dla których sporządzanie miejscowych planów jest obowiązkowe na podstawie przepisów szczególnych, ze względu na istniejące uwarunkowania, (po upływie 2 miesięcy od dnia złożenia wniosku o wydanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu),
- dla obszaru, na którym przewiduje się budowę obiektów handlowych o powierzchni sprzedażowej powyżej 1000m² – w gminach o liczbie mieszkańców do 20000.

W obecnym stanie prawnym, na podstawie obowiązujących przepisów, gmina nie jest zobowiązana do sporządzania planu zagospodarowania przestrzennego dla w/w obszarów.

8.1. Obszary, dla których obowiązek sporządzenia planu miejscowego może wynikać z przepisów szczególnych.

W świetle obowiązujących przepisów na terenie gminy mogą powstać obszary dla, których sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego będzie obowiązkowe:

- art.7 ust.1 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych; przeznaczenie gruntów na cele nierolnicze i nieleśne dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, (dot. wszelkich inwestycji, nie służących wyłącznie produkcji rolniczej i przetwórstwu rolno – spożywczemu, które wymagają

ustalenia warunków zabudowy i uzyskania pozwolenia na budowę),

- art. 34 ust.2 ustawy z dnia 16.10.1991r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 114, poz. 492 z późn. zm.) ; dla wyznaczenia obszarów i zespołów poddawanych ochronie przez radę gminy (dot. obszaru chronionego krajobrazu lub uznania terenu za zespół przyrodniczo – krajobrazowy, jeżeli wojewoda nie wprowadził form ochrony),
- art. 53 ust.1 ustawy Prawo geologiczne i górnicze; dla terenu górniczego sporządza się plan miejscowy.

8.2. Obszary, dla których sporządzenie planów miejscowych może być obowiązkowe ze względu na istniejące uwarunkowania.

Konieczność opracowania planu miejscowego o odpowiednim stopniu uszczegółowienia, umożliwiającym podział geodezyjny na działki budowlane i drogi dojazdowe oraz rozmieszczenie urządzeń infrastruktury technicznej, występuje dla terenów określonych w studium, jako przeznaczone pod inwestycje budownictwa mieszkaniowego w obszarze miejscowości Zawady. Jest to teren we wschodniej części Zawad, wyznaczony pod budownictwo mieszkaniowe w obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego.

Rada gminy może podjąć uchwałę o przystąpieniu do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla danego obszaru, z tym, że projekt planu musi być spójny z ustaleniami niniejszego studium.

9. Obszary przewidywane do realizacji zadań i programów wynikających z polityki określonej w strategii rozwoju województwa.

9.1. Polityka przestrzenna państwa i samorządu województwa w obszarze gminy.

Zgodnie z art. 6 ust.5 pkt 8 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym, studium powinno określać obszary przewidywane do realizacji zadań i programów wynikających z polityki określonej w ustaleniach strategii rozwoju województwa, zawartych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa.

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględnia się zadania rządowe, służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych, wpisane do rejestru zadań rządowych i zadań samorządu województwa.

9.1.1. *Programy zawierające zadania rządowe i wojewódzkie służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.*

Podstawowymi mechanizmami, w oparciu o które rząd realizuje swoje zamierzenia zawarte w koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju (uchwalona przez Sejm RP w dniu 17 listopada 2000r. M.P. z 2001r. Nr 56), są programy zawierające zadania rządowe oraz programy wojewódzkie.

Programy zawierające zadania rządowe są uzgadniane z organami administracji rządowej m.in. w zakresie spójności z koncepcją polityki zagospodarowania przestrzennego kraju oraz z sejmikiem województwa w zakresie spójności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa. Warunkiem zatwierdzenia programów przez Radę Ministrów jest zapewnienie środków finansowych na realizację zobowiązań, wynikających z opracowania zmiany planu miejscowego gminy.

bowiazań.

Wojewoda sporządza i prowadzi wojewódzki rejestr, w którym zamieszcza zadania rządowe i zadania samorządu województwa, wynikające z tych programów.

9.1.2. Zasady realizacji zadań rządowych i zadań samorządu województwa.

Warunkiem realizacji zadań rządowych lub samorządu województwa jest ich wprowadzenie do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy. Po wpisaniu zadania do wojewódzkiego rejestru, przedstawiciel rządu, którym jest wojewoda lub marszałek w przypadku samorządu województwa, przystąpi do negocjacji z gminą. Przedmiotem negocjacji będzie określenie warunków wprowadzenia zadania do planu miejscowego gminy w zakresie przede wszystkim kosztów sporządzenia zmian planu miejscowego, wykupu gruntów lub odszkodowań z tytułu obniżenia wartości gruntów i ograniczeń z ich korzystania.

Jeżeli negocjacje nie doprowadzą do uzgodnienia z gminą warunków wprowadzenia zadania rządowego do planu, rozstrzygnięcie podejmie Rada Ministrów.

Jeżeli zadanie zostanie wprowadzone do planu miejscowego gminy, a strona rządowa lub samorządu województwa nie przystąpi do jego realizacji, gminie będzie przysługiwało odszkodowanie za szkody spowodowane tym odstąpieniem, o czym, w przypadku sporu rozstrzygnie sąd.

Ryzyko wprowadzenia do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zadania, nie ujętego w zatwierdzonym lub ogłoszonym programie ponosi w całości gmina, w związku z czym nie będą jej przysługiwać żadne roszczenia odszkodowawcze.

9.2. Zadania rządowe i samorządu województwa, służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Z powodu braku opracowanego planu zagospodarowania przestrzennego województwa (w trakcie opracowania) i braku wojewódzkiego rejestru zadań rządowych oraz zadań samorządu wojewódzkiego, określenie obszarów dla realizacji ponadlokalnych celów publicznych rządowych i samorządu wojewódzkiego oparto na informacji Zarządu Województwa Podlaskiego opracowanej na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2010.

W oparciu o tę informację można stwierdzić, że zadaniami rządowymi lub zadaniami samorządu województwa o charakterze ponadlokalnym i regionalnym będą:

- budowa linii energetycznej wysokiego napięcia 400 kV Narew – Elk – Alytus,
- budowa drogi ekspresowej Via Baltica w ciągu obecnej drogi krajowej nr 8,
- modernizacja drogi krajowej nr 64.

9.3. Pozostałe zadania i programy wynikające z polityki określonej w strategii rozwoju województwa.

W oparciu o strategię rozwoju województwa podlaskiego, w strukturze funkcjonalno – przestrzennej gminy należy określić:

- objęcie statusem otuliny Biebrzańskiego Parku Narodowego i Obszaru Chronionego Krajobrazu terenów położonych w obszarze dolnej Narwi,
- obszar chronionego krajobrazu w obszarze doliny rzeki Śliny (FOT.21),
- rezerwat przyrody w obszarze Jeziora Maliszewskiego (FOT.11),

- obszar chronionego krajobrazu Doliny Narwi na terenach bagiennych i leśnych w zachodniej części gminy (FOT.9),
- obszar turystyczny: Biebrzański Rejon Turystyczno – Wypoczynkowy (*walory wypoczynkowe doliny Narwi i kompleksów leśnych okolic wsi Chlebiotki*).

LITERATURA

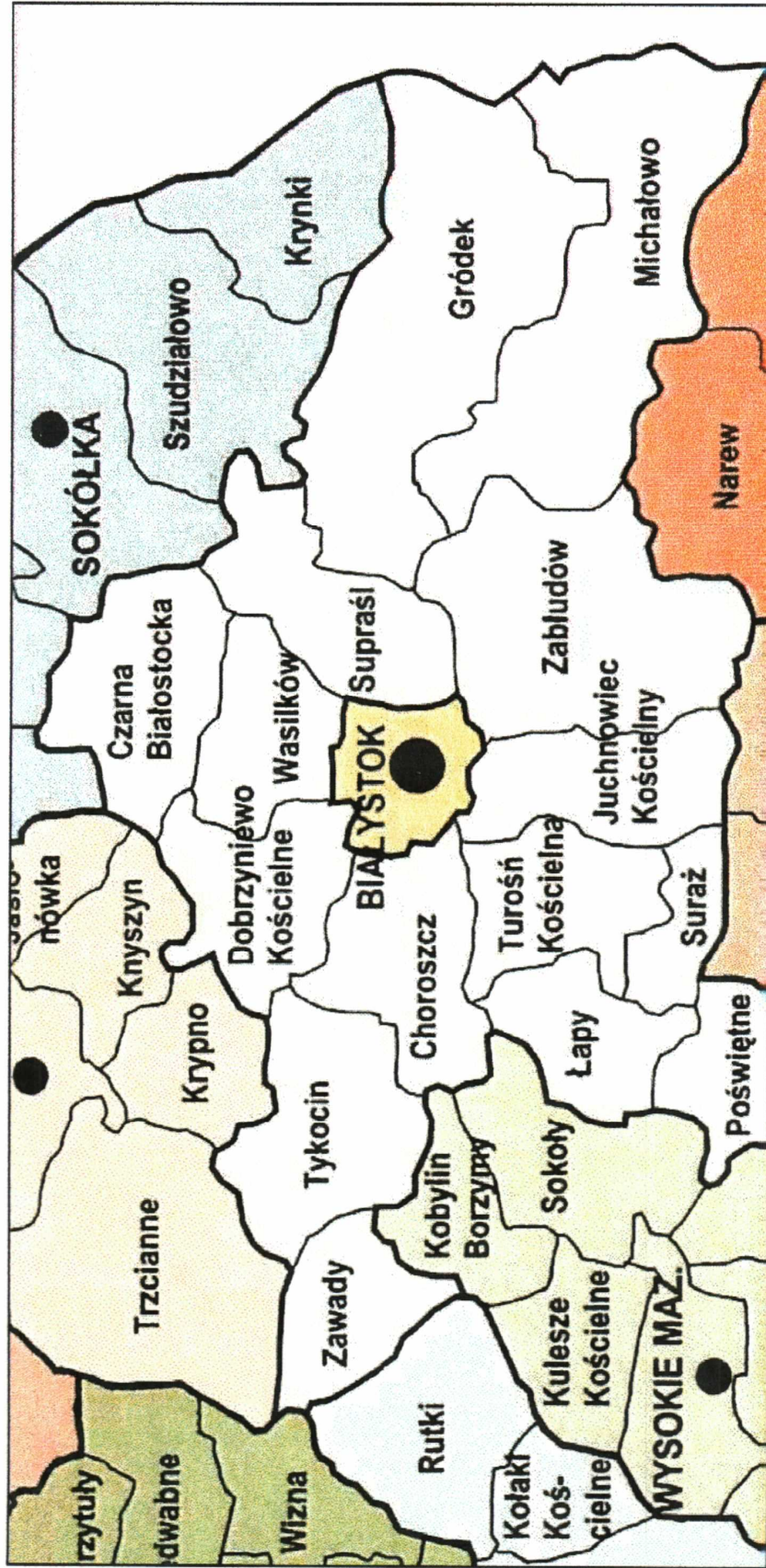
1. *Analiza możliwości lepszego wykorzystania potencjału produkcyjnego*. Instytut Melioracji i Użytków Zielonych, Zakład Urządzania Rolniczej Przestrzeni Produkcyjnej, Falenty 1995.
2. *Atlas Rzeczypospolitej Polskiej*. Główny Geodeta Kraju, Warszawa 1993-1997.
3. Bodziony B., Dziwiński R., Gniadzik P. *Zagospodarowanie przestrzenne*. PCB Sp. z o.o., Warszawa 1998.
4. Górnjak A. *Klimat województwa podlaskiego*. Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Oddział w Białymstoku, Białystok 2000.
5. Kondracki J. *Geografia regionalna Polski*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000.
6. Maciak F. *Ochrona i rekultywacja środowiska*. Wydawnictwo SGGW, Warszawa 1999.
7. Mocek A., Drzymała S., Maszner P. *Geneza, analiza i klasyfikacja gleb*. Wydawnictwo Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu, Poznań 1997.
8. Niewiadomski Z. *Wspólnota* (28). 1998.
9. *Plan przestrzennego zagospodarowania gminy Zawady*. WBBP w Łomży, Łomża 1982.
10. *Rocznik statystyczny województwa podlaskiego*. Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2000.
11. *Stan środowiska województwa podlaskiego*. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Białystok 2000.
12. *Strategia rozwoju obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski*. NFOŚ Biuro Porozumienia Zielone Płuca Polski, Białystok-Gdańsk-Olsztyn-Toruń-Warszawa 1999.
13. *Strategia rozwoju województwa podlaskiego do roku 2010*. Zarząd Województwa Podlaskiego, Białystok 2000.
14. *Strategia rozwoju województwa podlaskiego, I. Diagnoza stanu istniejącego*. Zarząd Województwa Podlaskiego, Białystok 1999.
15. *Strategia zrównoważonego rozwoju gminy Zawady do roku 2010*. Zarząd Gminy Zawady, Białystok 2000.
16. *Strategia zrównoważonego rozwoju powiatu białostockiego do roku 2010*. Zarząd Powiatu Białostockiego, Białystok 2001.
17. Uggle H. *Gleboznawstwo rolnicze*. PWN, Warszawa 1976.

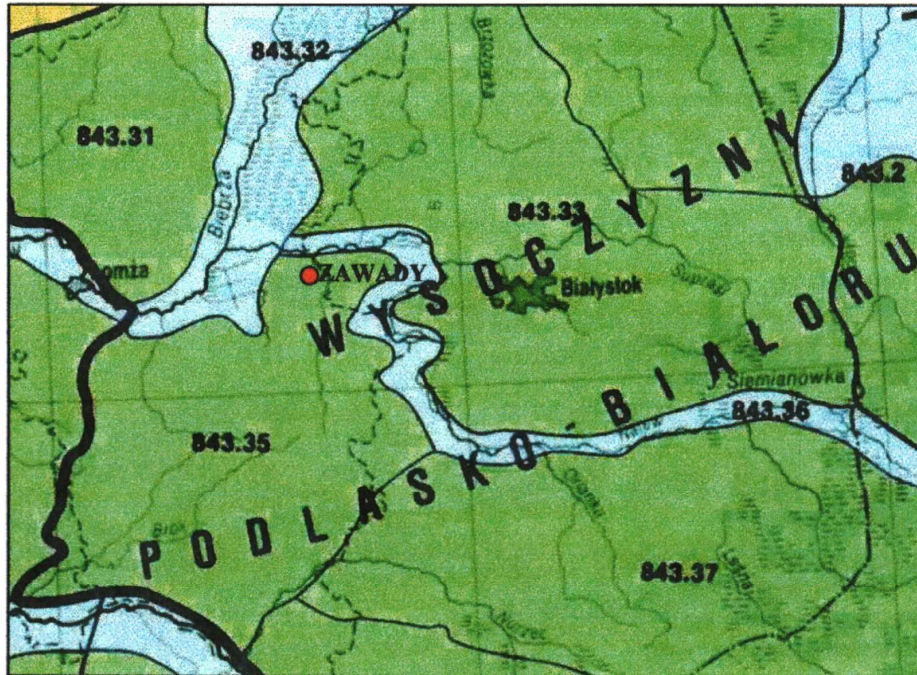
WYKAZ RYSUNKÓW

- RYS.1   Położenie administracyjne gminy Zawady.
- RYS.2   Położenie fizyczno - geograficzne gminy Zawady.
- RYS.3   Położenie przyrodnicze gminy Zawady.
- RYS.4   Formy terenu -gminy Zawady.
- RYS.5   Obszary funkcjonalne województwa podlaskiego.

RYS.1 Położenie administracyjne gminy Zawady.

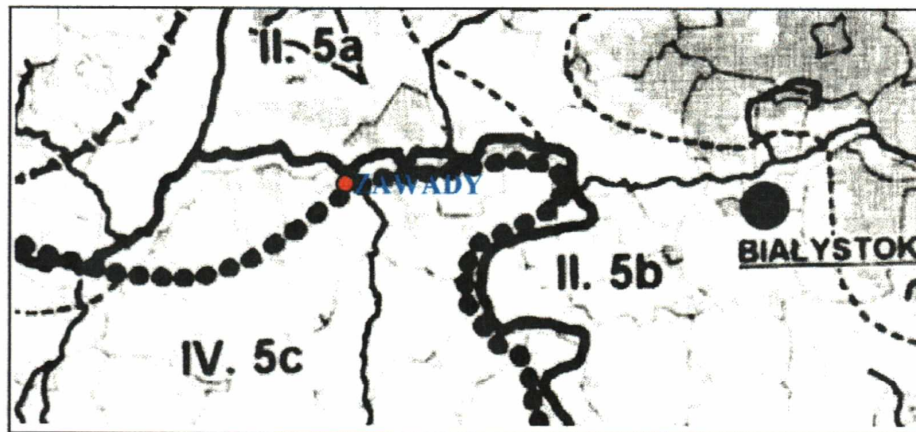

RYS.2 Położenie fizyczno-geograficzne gminy Zawady.

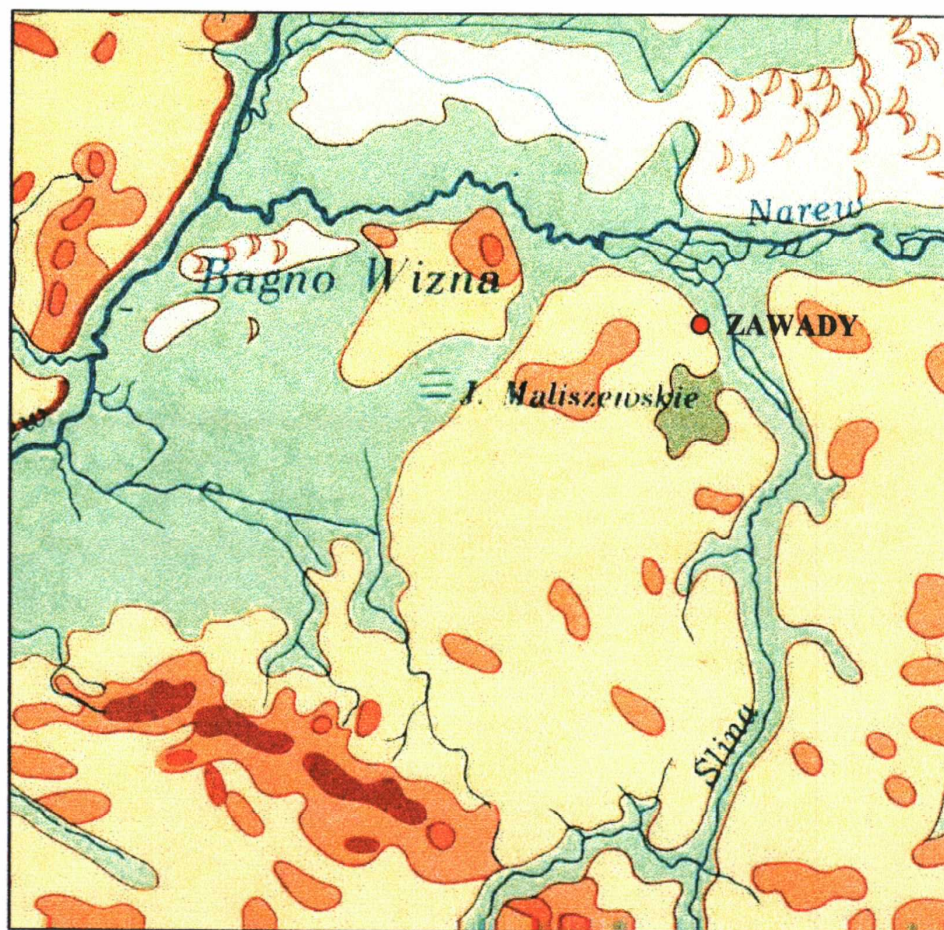
Oznaczenia mezoregionów w tekście.

Rys.3 Położenie przyrodnicze gminy Zawady.

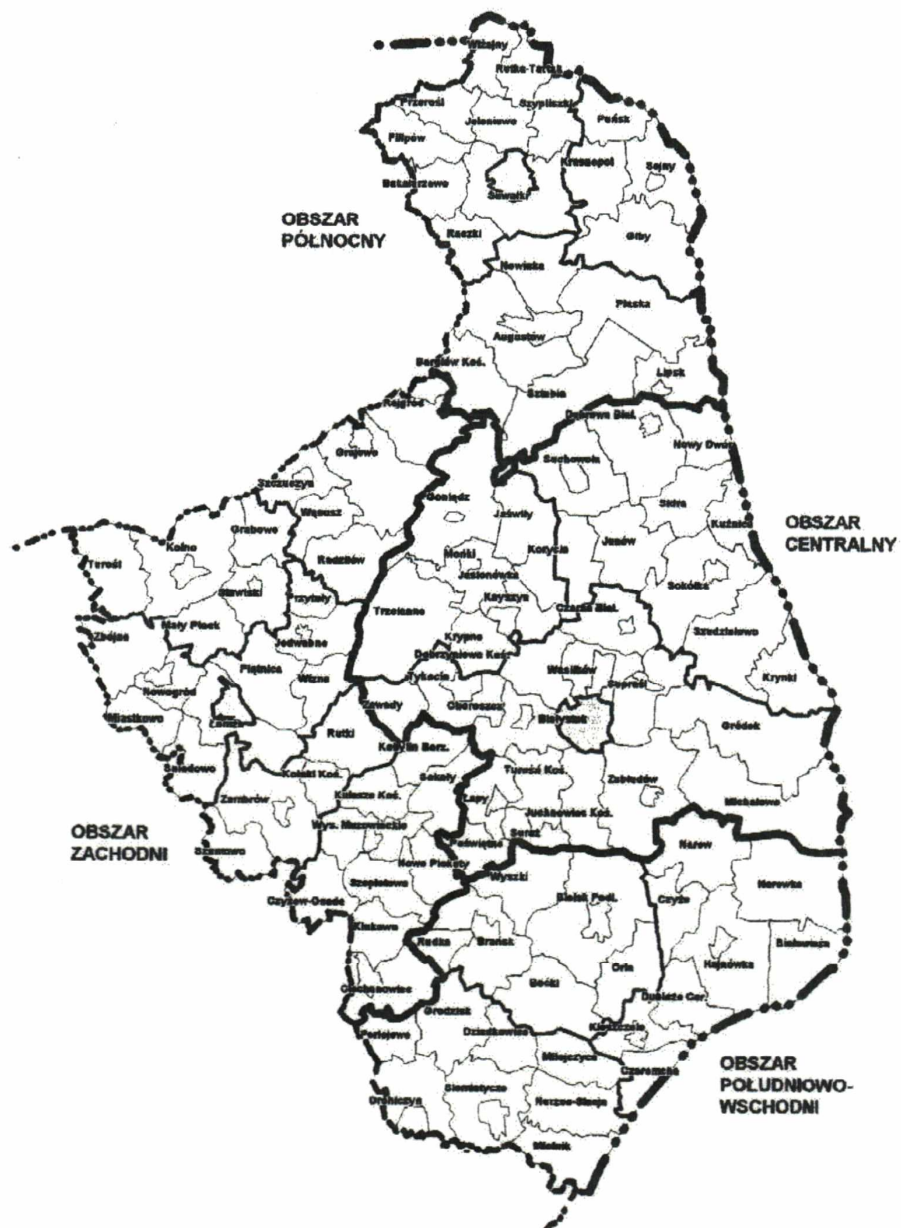
- II.5a -KRAINA MAZURSKO-PODLASKA, Dzielnica Wysoczyzny Białostockiej, Mezoregion Kotliny Biebrzańskiej
- II.5b -KRAINA MAZURSKO-PODLASKA, Dzielnica Wysoczyzny Białostockiej, Mezoregion Wzniesień Sokółsko-Białostockich
- IV.5c -KRAINA MAZOWIECKO-PODLASKA, Dzielnica Niziny Podlaskiej I Wysoczyzny Siedleckiej, Mezoregion Wysoczyzny Bielskiej

RYS.4 Formy terenu gminy Zawady.

- - pagórki morenowe (spadki 10° - 35°)
- - pagórki morenowe zdenudowane (spadki 5° - 15°)
- - wysoczyzna morenowa falista (spadki 2° - 5°)
- - wysoczyzna morenowa płaska (spadki poniżej 2°)
- - dna dolin rzecznych
- - zamknięte zakłęsłości bezodpływowe

RYS.5 Obszary funkcjonalne województwa podlaskiego.

WYKAZ FOTOGRAFII

- FOT.1 Budynki inwentarskie - Strękowa Góra 2001r.
- FOT.2 Dzikie wysypisko śmieci przy drodze Chlebotki Stare - Targonie Krytuły 2001r.
- FOT.3 Zespół kościoła filialnego p.w. narodzenia N.M.P. - Cibory Kołaczki 2001r.
- FOT.4 Cmentarz z okresu I i II wojny światowej - Strękowa Góra 2001r.
- FOT.5 Mogiła z okresu II wojny światowej - Łysa Góra 2001r.
- FOT.6 Kaplica cmentarna mur., 1878r. na cmentarzu - Zawady 2001r.
- FOT.7 Kapliczka przydrożna mur. z końca XIXw. -Zawady 2001r.
- FOT.8 Stodoła drewn./mur., lata 20 XXw. - Zawady Marylki 2001r.
- FOT.9 Mgła na łąkach torfowiskowych - Chlebotki Nowe 2001r.
- FOT.10 Rzeka Narew i jej dolina - Łaś Toczyłowo 2001r.
- FOT.11 Widok na Jezioro Maliszewskie 2001r.
- FOT.12 Doprowadzalnik główny zasilający w wodę obiekt melioracyjny „Bagno Wizna” -Chlebotki Nowe 2001r.
- FOT.13 Budynek szkoły podstawowej i gimnazjum - Zawady 2001r.
- FOT.14 Kościół katolicki - Zawadach 2001r.
- FOT.15 Kościół katolicki - Chlebotki Nowe 2001r.
- FOT.16 Hotel turystyczny Chlebotki Nowe 2001r.
- FOT.17 Nowo zbudowany most przez rzekę Narew - Łaś Toczyłowo 2001r.
- FOT.18 Miejsce śmierci dowódcy obrony odcinka Wizna kpt. Raginisa - Góra Strękowa 2001r.
- FOT.19 Dolina rzeki Narwi - Strękowa Góra 2001r.
- FOT.20 Dolina rzeki Narwi - Strękowa Góra 2001r.
- FOT.21 Dolina rzeki Śliny - Zawady 2001r.
- FOT.22 Stara Zabudowa - Łaś Toczyłowo 2001r.
- FOT.23 Zabudowa wkomponowana w otoczenie - Strękowa Góra 2001r.
- FOT.24 Budynek po szkole podstawowej - Strękowa Góra 2001r.

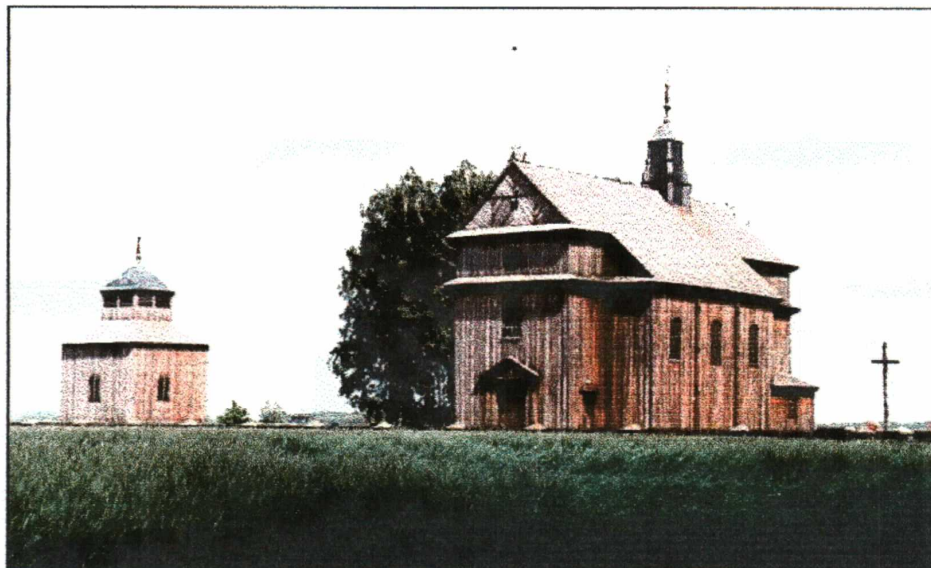
FOT.1 Budynek inwentarskie - Strękowa Góra 2001r.

FOT.2 Dzikie wysypisko śmieci przy drodze Chlebotki Stare - Targonie Krytuły 2001r.

FOT.3 Zespół kościoła filialnego p.w. Narodzenia N.M.P. - Cibory Kołaczki
2001r.

FOT.4 Cmentarz z okresu I i II wojny światowej - Strękowa Góra *2001r.*

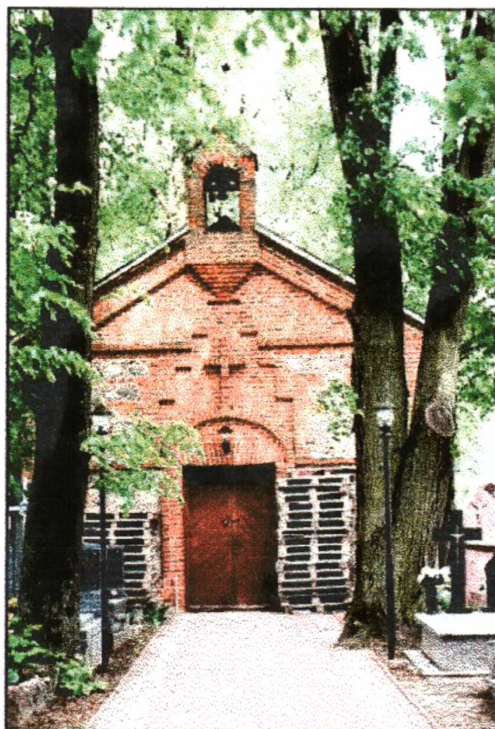

FOT.5 Mogiła z okresu II wojny światowej - Łysa Góra 2001r.

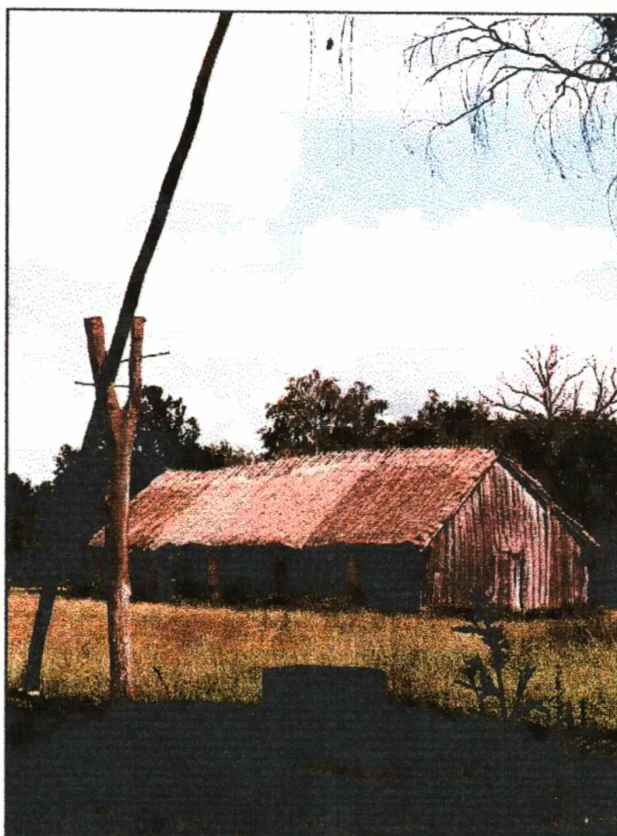
FOT.6 Kaplica cmentarna mur., 1878r. na cmentarzu - Zawady 2001r.

FOT.7 Kapliczka przyurozna mur. z konca XIXw. - Zawady 2001r.

FOT.8 Stodoła, drewn./mur., lata 20 XXw. - Zawady Marylki 2001r.

FOT.9 Mgła na łąkach torfowiskowych - Chlebotki Nowe 2001r.

FOT.10 Rzeka Narew i jej dolina - Łaś Toczyłowo 2001r.

FOT.11 Widok na Jezioro Maliszewskie 2001r.

FOT.12 Doprowadzalnik główny zasilający w wodę obiekt melioracyjny „Bagno Wizna” -Chlebotki Nowe 2001r.

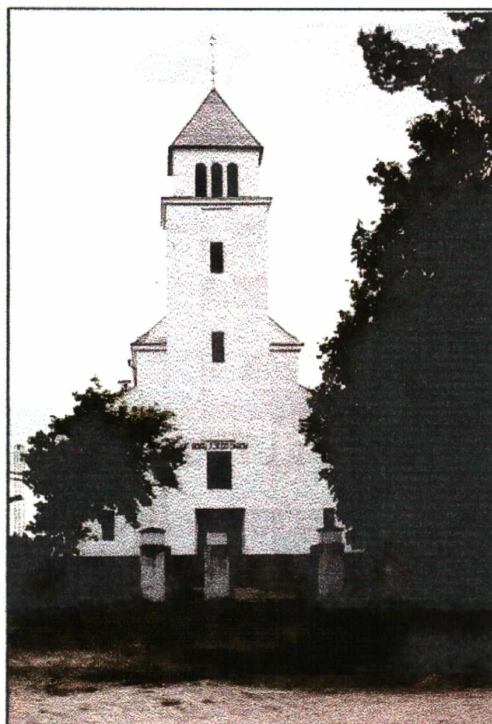
FOT.13 Budynek szkoły podstawowej i gimnazjum - Zawady 2001r.

FOT.14 Kościół katolicki - Zawady 2001r.

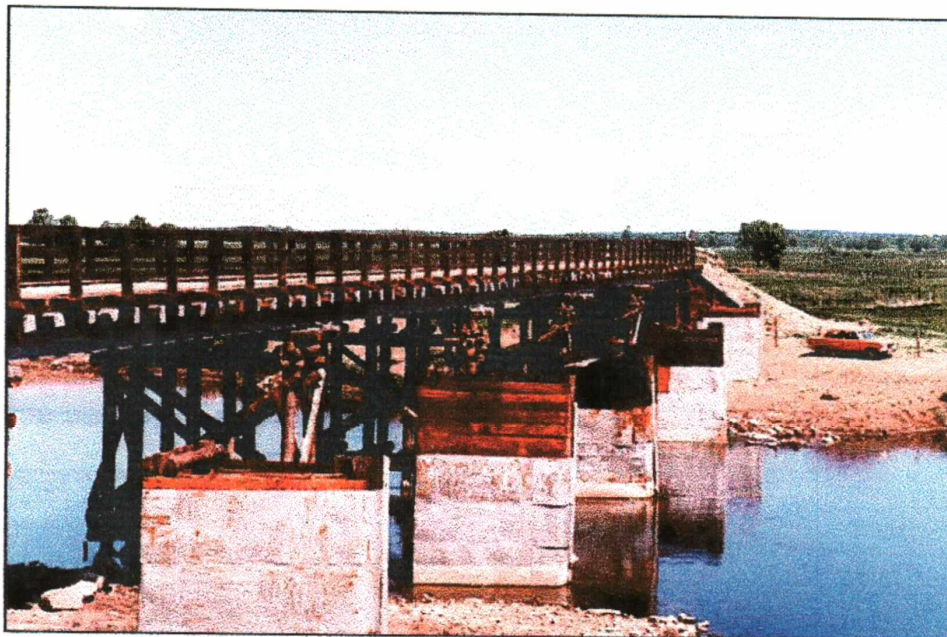
FOT.15 Kościół katolicki - Chlebotki Nowe 2001r.

FOT.16 Hotel turystyczny - Chlebotki Nowe 2001r.

FOT.17 Nowo zbudowany most przez rzekę Narew - Łaś Toczyłowo 2001r.

FOT.18 Miejsce śmierci dowódcy obrony odcinka Wizna kpt. Raginisa - Góra Strękowa 2001.

FOT.19 Dolina rzeki Narwi - Strękowa Góra 2001.

FOT.20 Dolina rzeki Narwi - Strękowa Góra 2001.

FOT.21 Dolina rzeki Śliny - Zawady 2001.

FOT.22 Stara zabudowa - Łaś Toczyłowo 2001.

FOT.23 Zabudowa wkomponowana w otoczenie - Strękowa Góra 2001.

FOT.24 Budynek po szkole podstawowej - Strękowa Góra 2001.

